

Ižanga

Nei kas iš jo artimųjų, nei jis pats nesuprato, kodėl paskutines dienas nusprendė nugyventi Vokietijoje. Tiesiog vieną dieną tarė sau nenoriš mirti šalyje, kuri daugiau kaip šešiasdešimt metų buvo jam draugiška. Ilgėjosi vokiškos spaudos, gimtosios kalbos skambėjimo. Davidas Goldbergas 1945 metais paliko Vokietiją ne savo noru, tada buvo sprendžiamas jo gyvybės ar mirties klausimas; beje, tėvynės praradimas jam atvėrė naujus horizontus. Dabar jo niekas nebesiejo su Amerika. Namą netoli Frankfurto nusipirko po Saros mirties, maždaug prieš dvidešimt metų, kad atvykus į tėvų ir prosenių šalį tvarkyti verslo reikalų ar pasimatyti su draugais netektų nakvoti viešbučiuose.

Goldbergas sunkiai atsiduso ir pažvelgė pro didelius langus į saulėlydžio nuauksintą Taunuso panoramą. Beveik neprisiminė Saros veido. Išvis tie šešiasdešimt metų, pragyventų Jungtinėse Valstijose, tarsi išsitrynė iš atminties; jis turėdavo gerokai pasukti galvą, kad prisimintų anūkų vardus. Tuo tarpu gyvenimas iki išvykimo į Ameriką, kurį seniai buvo primiršęs, vėl ryškiomis spalvomis atgijo prieš akis. Kartais pakirdęs iš snaudulio jis nesusivokdavo kur esąs. Tada bjaurėdamasis ap-

žiūrinėdavo seniokiškai kretančias gyslotas rankas, pigmentinėmis dėmėmis išmargintą šiurkščią odą. Sulaukti žilos senatvės – menkas džiaugsmas. Dar gerai, kad likimas jo pasigailėjo – jam nebuvo lemta tapti apsiseilėjusiu, bejėgiu, priklausomu nuo kitų žmonių malonės, kaip daugelis jo bičiulių ar pažįstamų, kuriuos aplenkė ankstyva mirtis nuo miokardo infarkto. Sveikata Goldbergas niekada nesiskundė, daktarai tik kraipydavo galvas, kad jis toks atsparus senatvinėms ligoms. Susidoroti su gyvenimo negandomis ir iššūkiams jam padėjo geležinė savidrausmė. Jis stengėsi neapsileisti, dar ir dabar tvarkingai rengėsi, rūpinosi savo išvaizda.

Net pasipurtė iš pasidarygėjimo prisiminęs vieną apsilankymą senelių namuose. Tas vaizdas jam buvo tiesiog koktus: vieni su chalatais, su šliurėmis, išsitaršiusiais plaukais ir padėrusiomis akimis slampinėjo po koridorių nelyg vaiduokliai, kiti kiūtojo įsmeigę akis į vieną tašką. Daugelis buvo net jaunesni už jį – šiaip ar taip, Goldbergas tarp jų nenorėtų atsidurti.

– Pone Goldbergai.

Jis krūptelėjo ir pakėlė galvą. Tarpduryje stovėjo slaugytoja, apie kurią buvo pamiršęs ir net jos vardo neprisiminė. Kažin, kuo ji vardu? Elvyra, Edita... Ne taip svarbu. Šeima užsispyrė nepalikti jo vieno tame name, todėl pasamdė šią moteriškę. Goldbergas jau buvo atmetęs penkias pretendentes. Kratėsi gyvenimo po vienu stogu su lenke ar azijiete, be to, jam daugiausia imponuodavo moters išvaizda. Šita iškart patiko: aukšta, šviesiaplaukė, energinga. Sumani namų ekonomė ir profesionali slaugytoja. Bent taip sakė jo vyriausiasis sūnus. Turbūt mokėjo tai moteriai pasakiškus pinigus, nes ji kantriai pildė visas senio užgaidas ir nebambėdavo, jei, sutrikus judesių motorikai, jam nutikdavo kokia bėda.

Ji priėjo prie jo ir įdėmiai pasižiūrėjo. Jis nenudelbė akių. Buvo pasidažiusi, palaidinukės iškirptėje bolavo krūtų griove-

lis. Kartais tos krūtys jam sapnuodavosi. Įdomu, kur ji susiruošė? Gal turi draugą, su kuriuo šį vakarą susitarė susitikti? Jai ne daugiau kaip keturiasdešimt, bet vis dar žaviai atrodo. Bet jis neklausinės jos. Vengė asmeniškumų.

– Ar jūs nieko prieš, jei šįvakar išeisiu? – paklausė moteris, gerokai nekantraudama. – Ar viską turit po ranka? Sutaisiau jums vakarienę, ant stalo palikau tablečių ir...

Goldbergas rankos mostu ją nutraukė. Kartais ji apie jį tupinėja kaip apie mažvaikį.

– Jau eikit, – sausai tarė. – Pats susitvarkysiu.

– Rytoj pusę aštuntos vėl būsiu.

Na žinoma, ateis. Vokiškas punktualumas.

– Rytdienai išlyginau jūsų tamsųjį kostiumą ir marškinius.

– Ką gi, dėkui.

– Gal įjungti signalizaciją?

– Ne, vėliau pats įsijungsiu. Tai eikit. Smagaus vakaro.

– Dėkoju. – Regis, ji nustebo. Anksčiau jis niekada taip nesakydavo. Kurį laiką Goldbergas klausėsi jos batelių kaukšėjimo į marmurines prieškambario grindis, paskui smarkiai trinktelėjo sunkios laukujės durys. Saulė nusileido už Taunuso kalnų, sparčiai temo. Paniuręs jis stebeilijo pro langą. Milijonai jaunų žmonių pasiilgę linksmybių kažkur skuba į pasimatymus. Kadais ir jis buvo jaunas, išvaizdus, įtakingas, moterų mylimas. Būdamas tokio amžiaus kaip Elvira visai nesuko sau galvos dėl senukų, vilnoniais apklotais apsitūlojusių artrozės pažeistų kelių, amžinai žvarbančių, kiūtančių foteliuose ir laukiančių paskutinio grandiozinio jų gyvenime spektaklio – mirties. Galvoje netelpa, kad netrukus ir jis pats tokiu taps. Iškastine fosilija, priešistorinių laikų reliktu, kurio draugai, pažįstami ir gyvenimo bendrakeiviai seniai iškeliavę anapus. Šiapus telikę trys žmonės, su kuriais dar galima pasikalbėti apie praeitį, kurie dar prisimena jį jauną ir kupiną jėgų.

Jo mintis išblaškė skambutis į duris. Argi jau pusė devynių? Greičiausiai jau. Ji visada ateidavo laiku, visai kaip toji Edita. Tyliai aičiodamas Goldbergas atsikėlė nuo fotelio. Sakė norinti šnektelėti su juo akis į akį dar iki savo gimtadienio šventės, numatytos rytoj. Nejaugi viešniai jau aštuoniasdešimt penkeri? Vilkdamas kojas jis perėjo per svetainę, koridorių, užmetė akį į veidrodį prie durų ir abiem rankomis susiglostė vis dar tankius žilus plaukus. Džiaugėsi tuo susitikimu, nors žinojo, kad ir vėl susipyks. Jis visada džiaugdavosi. Juk tik dėl jos grįžo į Vokietiją. Šypsodamasis atidarė duris.

2007 metų balandžio 28-oji, šeštadienis

Oliveris fon Bodenšteinas nukaitė nuo ugnies verdantį pieną, įbėrė du šaukštelius kakavos miltelių ir supylė karštą gėrimą į kavinuką. Kozima žindymo laikotarpiu atsisakė kavos, taigi ir jis pasekė jos pavyzdžiu. Kuo karšta kakava prastesnė už kavą? Vyptelėjo pamatęs devyniolikmetės dukros ironišką žvilgsnį.

– Mažų mažiausia du tūkstančiai kalorijų, – purkštelėjo susiraukusi. – Kaip jūs galite ją gerti?

– Kaip matai, ko tik nepadarytum dėl savo vaikų, – atšovė jis.

– Aš tai neatsisakyčiau kavos, – pareiškė Rozali ir demonstratyviai gurkštelėjo iš puodelio.

– Dar pažiūrėsim, kaip bus. – Bodenšteinas susirado spintelėje du puodelius ir sustatė ant padėklo šalia kavinuko su kakava. Kozima vėl atsigulė, nes mažylė penktą ryto buvo ją prikėlus iš miego. Po Sofijos Gabrielos gimimo pereitą gruodį šeimos gyvenimas apvirto aukštyn kojom. Netikėta žinia, kad abu vėl taps tėvais, iš pradžių nudžiugino, netrukus pasėjo nemažų abejonių. Juk Lorencas ir Rozali beveik suaugę, vienam dvidešimt vieni, kitam devyniolika, abu jau baigę mokslus. Nejaugi vėl reikės pradėti nuo pradžių? Ar kūdikio auginimas jam ir Kozimai nebus per didelė našta? O jei gims nesveikas?

Tačiau Bodenšteinas be reikalo nuogaštavo. Iki paskutinės nėštumo dienos Kozima dirbo kaip dirbusi, po gimdymo ištyrus vaisiaus vandenį buvo nustatyta, kad kūdikis sveikutėlis. Nepraėjus nė pusmečiui, Kozima kasdien vežiodavosi kūdikį į darbą nešyklėje. Šiaip ar taip, svarstė Bodenšteinas, dabar viskas paprasčiau nei su Lorencu ir Rozali. Žinoma, tada šie buvo jaunesni ir energingesni, bet vertėsi daug sunkiau ir gyveno nedideliame bute. Vis dėlto Bodenšteinas nujautė, kad privirsta palikti mėgstamą televizijos reporterės darbą Kozima buvo nepatenkinta.

– Ko taip anksti ant kojų? – paklausė jis vyresnėlės dukros. – Juk šiandien šeštadienis.

– Devintą reikia būti pilyje, – paaiškino Rozali. – Šiandien restorane bus didelė šventė. Penkiasdešimt trijų svečių pasitikimas su šampanu, paskui šešių patiekalų vakarienė. Mūsų senelės bičiulė švęs aštuoniasdešimt penktąjį jubiliejų.

– Ak štai kaip.

Pernai vasarą po abitūros egzaminų Rozali, užuot studijavusi, ėmė mokytis kulinarijos prabangiam restorane, kuris priklausė Bodenšteino broliui Kventinui ir svainei Mari Luizei. Tėvų nuostabai, mergina be galo susižavėjo naująja profesija. Nesiskundė nei ilgomis darbo valandomis, nei virtuvės šefo impulsyvumu. Kozima spėjo, kad Rozali apsisprendimą lėmė būtent aukščiausios kategorijos virtuvės šefas, temperamentingasis Žanas Ivas Kleras.

– Bene dešimt kartų užsakovai kaitaliojo patiekalų patiekimo tvarką, vyno asortimentą ir kviestinių svečių sąrašą. – Rozali įdėjo kavos puodelį į indaplovę. – Man smalsu, kas jiems dar šaus į galvą.

Sučirškė telefonas. Skambutis šeštadienio rytą pusę devynių nežadėjo nieko gera. Rozali grįžo į virtuvę ir padavė tėvui nešiojamąjį ragelį.

– Čia tau, tėti, – pasakė ir atsisveikindama jam pamojo. Bodenšteinas atsiduso. Vadinasi, pasivaikščiojimas po Taunusą ir šeimyniškai pietūs kartu su Kozima ir Sofija nueis šuniui ant uodegos. Jo būgštavimai pasitvirtino – iš ragelio sklido susijaudinęs kriminalinės policijos komisarės Pijos Kirchhof balsas.

– Turim lavoną. Žinau, šiandien aš budžiu, bet prašyčiau nors trumpam užsukti, šefe. Auka – ne bet kas, negana to, amerikietis.

Vadinasi, savaitgalis sugadintas nebepataisomai.

– Kurioje vietoje? – paklausė.

– Kelkheime, ne per toliausiai nuo jūsų. Droselvėgo gatvė 39 a. Davidas Goldbergas. Šįryt pusę aštuntos jį rado namų ekonomė.

Pažadėjęs kolegei tuoj pat atvykti Bodenšteinas nunešė Kozimai kakavą ir blogą žinią.

– Savaitgaliais iškvietimų išvis neturėtų būti, – sumurmėjo žmona ir skaniai nusiziovavo. Bodenšteinas šyptelėjo. Per dvidešimt ketverius santuokos metus Kozima nė karto nepyko ir neniurnėjo, jei po tokių skambučių vyrui visos dienos sumanymai nueidavo šuniui ant uodegos. Ji atsisėdo lovoje ir paėmė puodelį. – Dėkui. Kur važiuoji?

Bodenšteinas susirado spintoje marškinius.

– Į Droselvėgo gatvę. Galėčiau ir pėsčias nueiti. Auka – kažkoks Goldbergas, amerikietis. Pija Kirchhof baiminasi dėl galimų keblumų.

– Sakai, Goldbergas... – Kozima susimąsčiusi raukė kaktą. – Tą pavardę neseniai kažkur girdėjau. Tik pamiršau, kur.

– Greičiausiai bus neeilinė asmenybė. – Bodenšteinas išsirikto mėlyną margaspalvį kaklaryšį ir apsilvilko švarką.

– Jau žinau, – prisiminė Kozima. – Jo pavardę minėjo ponias Šenermark, gėlininkė! Jos vyras Goldbergui kas antrą dieną

pristato šviežių gėlių. Tas žmogus apsigyveno prieš pusmetį, anksčiau apsistodavo tik trumpam, atvykęs su reikalais. Dar ji sakė girdėjusi, kad kadaise jis buvo prezidento Reigano patarėjas.

– Tada turėtų būti solidaus amžiaus. – Bodenšteinas pasi-
lenkęs pakštelėjo žmonai į skruostą. Mintimis jau buvo įvykio
vietoje. Kaskart prieš išvykdamas pajusdavo keistą jaudulį ir
nerimą, bet pamatęs lavoną nusiramindavo.

– Regis, žmogaus nugyventa nemažai metelių. – Kozima
susimąščiusi girsnojo pravėsusią kakavą. – Gėlininkė lyg ir dar
kažką sakė...

Tą ankstyvą rytą, be jo, pastoriaus ir dviejų apsnūdusių
patarnautojų, į mišias Šv. Leonardo bažnyčioje atėjo kelios
senutės – arba artėjančios mirties baimės paragintos, arba
tikėdamosi prastumti dar vieną liūdną ir tuščią dieną. Kiūto-
jo po vieną įsitaisiusios ant kietų medinių kauptų didžiosios
navos priekyje ir klausėsi monotonišku balsu skaitomų pasto-
riaus maldų, kurias kartais pertraukdavo slopinamas žiovulys.
Įsmeigęs tuščią žvilgsnį prieš save Markas Novakas klūpojo
paskutiniame kaupte. Į bažnyčią Frankfurto centre užklydo
atsitiktinai. Jo čia niekas nepažinojo, dalyvaudamas šventose
mišiose jis tikėjosi atgauti dvasios ramybę, bet neatgavo. Prie-
šingai. Ko norėti, juk bažnyčioje jau senokai nebuvęs. Vis din-
gojosi, kad kiekvienas žmogus permato jį kiaurai ir jau žino, ką
praeitą naktį jis padarė. Tai ne šiaip nuodėmė, dėl kurios at-
gailaujama prie klausyklos langelio ir beriant kaip žirnius bent
dešimtį „Tėve mūsų“! Kaip jis išvis drįsta čia sėdėti ir tikėtis
Dievo malonės. Juk jo atgaila bus nenuoširdi. Kraujas mušė į
galvą, kai užsimerkęs jis vėl prisiminė tą begalinės laimės svai-
gulį. Vėl matė prieš akis tą veidą ir save, į jį žiūrintį ir galiausiai
puolantį prieš jį ant kelių. O Dieve! Kaip galėjo sau tai leisti?

Nunarinęs galvą ant sunertų rankų ir suvokęs baisias savo poelgio pasekmes jis pajuto riedant ašarą apžėlusiu skruostu. Jo gyvenimas jau nebebus toks kaip anksčiau. Prikandęs lūpą atsimerkė ir bjaurėdamasis stebeilijo į savo rankas. Nenusiplaus tos gėdos net ir po tūkstančio metų. Blogiausia, kad pirma proga vėl tą patį pakartotų. Jei apie tai sužinotų žmona, vaikai arba tėvai, niekada jam to nedovanotų. Iš krūtinės išsprūdo toks gilus atodūsis, kad į jį pasuko galvas dvi nustebusios senutės, sėdinčios pirmoje eilėje. Tada jis vėl nuleido galvą ant rankų ir mintyse keiksnojo kitados įskiepytus religinius įsitikinimus, per kuriuos dabar pats tapo moralės nuostatų įkaitu. Kad ir ką sau aiškintų ar svarstytų, kol nepradės nuoširdžiai atgailauti už tai, ką padarė, apie atleidimą negali būti nė kalbos. Be atgailos nebus atleidimo.

Negyvas senukas buvo parklupęs ant veidrodinių marmuro grindų koridoriuje per trejetą metrų nuo durų. Aplink jo galvą telkšojo sukrešėjusio kraujo balutė. Bodenšteinui buvo baugu nuo minties, kaip atrodo to žmogaus veidas arba tai, kas iš jo teliko. Mirtina kulka kliudė pakaušį ir toje vietoje pramušė tik mažą skylutę, bet šūvio padariniai buvo baisūs. Kraujo ir smegenų tyrė aptėškė visą patalpą, gėlėtus šilkinis sienų apmušalus, durų rėmus, paveikslus ir didelį venecijietišką veidrodį šalia durų.

– Sveiki. – Ilgo koridoriaus gale pasirodė Bodenšteino bendradarbė Pija Kirchof, prisidėjusi prie Hofheimo kriminalinės inspekcijos K11 komandos vos prieš dvejus metus. Nors gyrėsi esanti vyturelis, tą rytą atrodė neišsimiegojusi. Bodenšteinas numanė, dėl ko, bet nutylėjo ir jai linktelėjo.

– Kas jį surado?

– Namų ekonomė. Vakar ta moteris pasiprašė laisvo vakaro, šįryt apie pusę aštuonių užėjo į vidų.

Atvyko kriminalistinės ekspertizės skyriaus darbuotojai. Žvilgtelėję į lavoną grįžo į kiemą vilktis baltų apsauginių kombinazonų ir antkojų.

– Pone vyresnysis komisare! – nuo durų šūktelėjo kriminalistas ekspertas, ir Bodenšteinas atsisuko.

– Radau mobilųjį. – Pareigūnas pirštinėta dešine paėmė telefoną iš gėlių lysvės prie namo durų.

– Dėkit į maišelį, – pasakė Bodenšteinas. – Jei telefonas žudiko, mums, galima sakyti, pasisekė.

Paskui jis ėmė dairytis. Pro durų angą įspindusiai saulei apšvietus didelį veidrodį, krūptelėjo.

– Ar ir jūs pastebėjot? – paklausė bendradarbės.

– Ką tokio? – Pija Kirchhof priėjo arčiau. Šviesius plaukus susipynusi į dvi kasas, matyt, rytą labai skubėjo, nes nespėjo pasidažyti blakstienų. Bodenšteinas mostelėjo ranka į veidrodį. Ant kraujais aptėkšto stiklo buvo iškeverzoti kažkokie skaitmenys. Pija prisimerkusi įžiūrėjo penkis skaičius.

– 1, 6, 1, 4, 5. Ką tai galėtų reikšti?

– Neturiu žalio supratimo, – prisipažino Bodenšteinas ir stengdamasis neužtrinti pėdsakų atsargiai apėjo lavoną. Į virtuvę nusprendė vėliau užsukti, pirmiau apžiūrės patalpas šalia koridoriaus. Viduje vasarnamis atrodė erdvesnis nei žiūrint iš lauko. Apstatytas praėjusios epochos stiliumi, kambariai užgriozti senoviškais drožinėtais riešutmedžio ir ąžuolo baldais. Svetainėje ant smėlio spalvos grindų – išblukę persiški kilimai.

– Greičiausiai svečių būta. – Pija mostelėjo į arbatos stalėlių šalia kušetės. Ant marmuro plokštės stovėjo dvi vyno taurės, raudonojo vyno butelis ir balto porceliano dubenėlis su alyvuogių kauliukais. – Durų spyna nesugadinta, kol kas nematyti įsilaužimo pėdsakų. Turbūt auka kartu su žudiku pirmiau gėrė.

Bodenšteinas priėjęs pasilenkė virš stalėlio ir prisimerkęs apžiūrėjo butelio etiketę.

– Negali būti, – sumurmėjo tiesdamas ranką prie butelio, laimė, susigriebė, kad vis dar be pirštinių.

– Kas tai? – paklausė Pija Kirchhof. Bodenšteinas atsitiesė.

– 1993 metų „Chateau Petrus“, – atsakė pagarbiai apžiūrindamas paprasčiausią žalią butelį su puikiai žinomu vyno pasaulyje raudonu užrašu ant etiketės. – Tas butelis kainuoja tiek pat kiek nedidelis automobilis.

– Tai bent.

Bodenšteinas nesuprato, ką ji turi galvoje: ar tuos nevispročius, kurie suplojo už butelį vyno didelius pinigus, ar tai, kad auka prieš mirtį išgėrė tauriojo gėrimo, gal net kartu su savo budeliu.

– Ką mes žinome apie velionį? – paklausė Bodenšteinas, iš akies nustatęs, kiek vyno nugerta. Gaila išpilti į kriauklę net pusę butelio, nes pats jis bus išsiųstas į laboratoriją.

– Goldbergas čia gyvena nuo šių metų spalio, – tarė Pija. – Jo giminės šaknys Vokietijoje, bet prieš šešiasdešimt metų jis išvyko į Jungtines Valstijas, ten ėjo gana aukštas pareigas. Namų ekonomė tvirtina, kad jo artimieji yra pasiturintys žmonės.

– Argi čia vienas gyveno? Juk buvo gana solidaus amžiaus.

– Devyniasdešimt dvejų. Bet stiprios sveikatos. Ekonomė turėjo kambarį pusrūsyje. Du kartus per savaitę gaudavo laisvą vakarą: per šabą ir savo nuožiūra.

– Tai Goldbergas žydas? – Bodenšteino akys slydo per sveitinę ir užkliuvo už septynšakės bronzinės žvakidės ant komodos. Menoros žvakė nė karto neuždegta. Netrukus jie įėjo į virtuvę, daug šviesesnę ir modernesnę.

– Tai Eva Štrėbel. – Pija pristatė šefui moterį, kuri tuojuo pat pakilo nuo stalo. – Pono Goldbergo namų ekonomė.

Net avėdama žemakulnius ji atrodė aukštoka, jai nereikėjo atlošti galvos, kad galėtų pažvelgti į veidą Bodenšteinui. Jis padavė moteriai ranką. Ji buvo išbalusi ir, regis, siaubingai su-

krėsta. Pasak Evos Štrėbel, namų ekonomės pareigoms ją prieš septynis mėnesius pasamdęs Salas Goldbergas, velionio sūnus. Ji apsigyvenusi pusrūsyje ir nuo to laiko rūpinasi senuoju ponu ir namų ūkiu. Goldbergas buvęs palyginti savarankiškas, sveiko proto ir mėgęs tvarką. Griežtai laikęsis nustatytos dienotvarkės, valgydavęs triskart per dieną ir retai keldavęs koją iš namų. Jos santykiai su Goldbergu buvę gana draugiški, nors ir formalūs.

– Ar jis dažnai turėdavo svečių? – paklausė Pija.

– Nedažnai, tik kartais, – paaiškino Eva Štrėbel. – Kartą per mėnesį aplankydavo sūnus iš Amerikos ir pabūdavo kartu kokias dvi tris dienas. Kartais pažįstami užsukdavo, dažniausiai vakarais. Jų pavardžių negaliu pasakyti, nes ponas svečių man nepristatydavo.

– Ar vakar irgi jų laukė? Svetainėje ant stalo stovi dvi taurės ir butelis raudonojo vyno.

– Vadinasi, buvo kas atėjęs, – patvirtino namų ekonomė. – Manęs jis neprašė nupirkti vyno ir jo atsargų neturėjo.

– Gal ko nors pasigedote namuose?

– Dar nespėjau gerai apsižiūrėti. Kai įėjau ir... ant grindų pamačiau kniūbsčią poną Goldbergą, iškviečiau policiją ir lūkuriavau už durų, – tarė ji ir sumosikavo ranka. – Matot, ten buvo tiek daug kraujo. Supratau, kad jam per vėlu padėti.

– Protingai pasielgėt. – Bodenšteinas šyptelėjo. – Nesigrauzkit dėl to. Kada vakar išėjot iš namų?

– Prieš aštuonias. Dar spėjau pataisyti jam vakarienę ir palikti tablečių.

– Kada grįžot? – pasidomėjo Pija.

– Šįryt prieš septynias. Ponas Goldbergas labai mėgo punktualumą.

Bodenšteinas linktelėjo. Staiga prisiminė apie skaičius ant veidrodžio.

– Ar skaitmenys 1, 6, 1, 4, 5 jums ką nors sako? – paklausė. Ekonomė nustebusi į jį žvilgtelėjo ir papurtė galvą.

Koridoriuje pasigirdo balsai. Bodenšteinas atsisuko ir tarpduryje pamatė buvusį bendradarbės sutuoktinį daktarą Heningą Kirchhofą, Teismo medicinos instituto direktoriaus pavaduotoją. Kai Bodenšteinas dar dirbo Frankfurto kriminalinėje inspekcijoje K11, gaudavo dažnai su juo susidurti. Tas žmogus buvo nepamainomas savo profesijos žinovas, mokslininkas iki kaulų smegenų, darbo maniakas, be to, vienas kompetentingiausių teismo antropologijos specialistų – tokių kaip jis Vokietijoje priskaičiuojama vos ant vienos rankos pirštų. Jei Goldbergas iš tikrųjų buvo neeilinė asmenybė, viešosios ir politinės opinijos spaudimas K11 komandai bus iš anksto nulėmtas. Juo geriau, jei pats Kirchhofas apžiūrės lavoną ir atliks autopsiją. Nors nekyla abejonių, kad žmogus buvo nušautas, Bodenšteinas nusprendė reikalauti skrodimo.

– Sveikas, Heningai. – Bodenšteinas išgirdo Pijos balsą. – Malonu tave matyti.

– Tavo noras – man įsakymas. – Kirchhofas priklaupė prie lavono ir ėmėsi apžiūros. – Senis išgyveno karą, Aušvicą, ir še tau – nužudytas savo paties namuose! Neįtikima.

– Tai tu jį pažinojai? – apstulbo Pija.

– Asmeniškai nepažinojau. – Kirchhofas kilstelėjo galvą. – Bet Frankfurte jį geru žodžiu minėjo ne tik žydų bendruomenė. Jei neklystu, Vašingtone jis ėjo atsakingas pareigas, keletą dešimtmečių patarinėjo prezidentams Baltuosiuose rūmuose, kurį laiką buvo renkamas į Nacionalinio saugumo tarybą. Turėjo kažkokių reikalų su ginklų pramone. Be to, aktyviai prisidėjo prie Vokietijos ir Izraelio santykių normalizavimo.

– Iš kur tokios išsamios žinios? – kraipė galvą Bodenšteino bendradarbė. – Turbūt įlindai į *Google*, kad galėtum prieš mus pasipuikuoti?

Kirchhofas atsitiesė ir įsižeidęs į ją pasižiūrėjo.

– Nieko panašaus. Buvau kažkur skaitęs ir dabar prisiminiau.

Pija patikėjo. Jos buvęs sutuoktinis pasižymėjo fenomenalia rašytine atmintimi, buvo visapusiškai išprusęs. Tačiau bendrauti su Kirchhofu buvo nelengva dėl kelių bjaurių jo ydų: cinizmo ir mizantropijos.

Teismo medicinos ekspertas pasitraukė į šalį, kad padarytų vietos fotografuojančiam kriminalistui. Paskui Pija parodė Kirchhofui veidrodį su skaičiais.

– Hm. – Kirchhofas priėjęs jį apžiūrėjo.

– Kažin ką jie galėtų reikšti? – svarstė Pija. – Turbūt juos bus užrašęs žudikas, kaip manai?

– Galbūt, – linktelėjo Kirchhofas. – Turėjo paskubėti, kol kraujas nesukrešėjo. Bet ką jie reiškia, net neišsivaizduoju. Nugabenkit veidrodį į laboratoriją.

Paskui jis pasisuko į negyvėlį.

– Ak, štai kas, – tarė Bodenšteinui. – Laukiu jūsų klausimo dėl mirties laiko.

– Paprastai jį užduodu ne anksčiau kaip po dešimties minučių, – ironizavo Bodenšteinas. – Kad ir koks genijus esate, jūsų aiškiaregystės talentu nepatikėčiau.

– Šiaip ar taip, galiu jus drąsiai patikinti, kad mirtis ištiko jį dvidešimt minučių po vienuoliktos.

Bodenšteinas ir Pija apstulbę susižvelgė.

– Matot, sudužus rankinio laikrodžio ciferblatui, – Kirchhofas mostelėjo į kairę negyvėlio ranką, – jo mechanizmas sustojo. Regis, žinia apie nušautą Goldbergą sukels didžiulį atgarsį.

Per švelniai pasakyta, pamanė Bodenšteinas. Jei prasidės diskusijos apie antisemitizmą, jų tyrimas ilgam įstrigs, o kaip tik šito jis labiausiai bijo.